តើទេសចរណ៍អំណោយផលដល់អ្នកក្រនៅសៀមរាបដែរឬទេ?

*ទូត សុខផល្លី និង ហ៊ីង វុត្ថា បានផ្ដល់ព័ត៌មានថ្មីៗពីការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា និងពិភាក្សាពីផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចនៃទេសចរណ៍នៅខេត្តសៀមរាបទៅលើប្រជាជនមូលដ្ឋាន និងផ្ដល់អនុសាសន៍ខាងគោលនយោបាយសំដៅឱ្យវិស័យនេះហុចផលចំណេញបានច្រើនបំផុតដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងប្រជាជនក្រីក្រ ។**

វិស័យទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា បាននិងកំពុងរីកចំរើនយ៉ាងលឿននៅទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ ហើយបានក្លាយជាប្រភពសំខាន់ទីពីរនៃកំណើន បន្ទាប់ពីវិស័យកាត់ដេរ ។ នៅឆ្នាំ២០០៧ គេរំពឹងថាវានឹងផ្ដល់ចំណូល ៧១៨,៣ លានដុល្លារតាមរយៈសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចផ្ទាល់ រឺប្រហែល ៩,៣% នៃ ផសស និង ១.៥៦១,៩លានដុល្លារ តាមរយៈសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចទាំងផ្ទាល់ និងមិនផ្ទាល់ ។ វិស័យនេះក៏រំពឹងថា នឹងបង្កើតការងារផ្ទាល់និងមិនផ្ទាល់ ដល់ទៅ ១.១០៨.០០០ការងារ រឺ ១៥,៨% នៃចំនួនការងារសរុបក្នុងឆ្នាំនេះ[១] ។ សៀមរាប ដែលមានប្រាសាទអង្គរវត្តដ៏ល្បីល្បាញទាក់ទាញទេសចរបំផុតនោះ បានរីកលូតលាស់យ៉ាងលឿនខាងទេសចរណ៍ ទាំងចំនួនភ្ញៀវមកដល់ទេសភាពទីក្រុង និងសេវាកម្ម/កន្លែងបំរើការទេសចរណ៍ ។ នៅឆ្នាំ២០០៦ មានទេសចរបរទេសចូលសរុប ៨៥៦.៥១០នាក់ រឺ ប្រហែល ៥០% នៃទេសចរចូលមកកម្ពុជា និងជាកំណើនយ៉ាងខ្ពស់ បើធៀបនឹងតួលេខ ២៦៤.០០០នាក់ នៅឆ្នាំ២០០១ (ក្រសួងទេសចរណ៍ ឆ្នាំ២០០៦) ។

ទោះបីមានកំនើនយ៉ាងរហ័សបែបនេះក្ដី អ្នកខ្លះរិះគន់ថា ផលចំណេញនៃវិស័យទេសចរណ៍នៅសៀមរាប មិនបានបែងចែកស្មើភាពល្អទេ ក្នុងចំណោមស្រទាប់សង្គមនានា សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗ និងទីតាំងខុសៗគ្នា (World Bank, 2006; Ballard, 2005 & EIC, 2005) ។ អ្នកក្រទទួលបានផលតិចពីការអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ ដូច្នេះហើយវិស័យទេសចរណ៍មិនបានជួយកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅក្នុងខេត្ត ឱ្យបានច្រើនដូចការរំពឹងទុកនោះទេ ។ ជាលទ្ធផល សៀមរាបនៅតែស្ថិតក្នុងចំណោមខេត្តក្រីក្រជាងគេនៅកម្ពុជា ដដែល ។ ដើម្បីស្វែងយល់បានច្បាស់ថែមទៀតពីស្ថានភាពដ៏លំបាកនេះ CDRI-វបសអ បានធ្វើវិភាគពីការបែងចែកផលចំណេញនៃវិស័យទេសចរណ៍ ដោយពិនិត្យលើសំនួរដូចតទៅ: (១) តើចំណងទាក់ទងរវាងឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍ និងសេដ្ឋកិច្ចនៅមូលដ្ឋាន មានរចនាសម្ព័ន្ធ និងលក្ខណៈបែបណា? (២) តើមានយន្តការអ្វីខ្លះសំរាប់ផ្ទេរផលចំណេញនៃវិស័យទេសចរណ៍ទៅឱ្យសហគមន៍មូលដ្ឋាន? (៣) តើរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន សង្គមស៊ីវិល អ្នកផ្ដល់ជំនួយ និងវិស័យឯកជន ត្រូវបំពេញតួនាទីអ្វីខ្លះ ដើម្បីឱ្យមានផលចំណេញនៃវិស័យទេសចរណ៍ បានច្រើនថែមទៀតដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងប្រជាជនក្រីក្រ? ខាងក្រោមនេះជាសេចក្ដីសង្ខេបនៃលទ្ធផលរកឃើញសំខាន់ៗក្នុងការសិក្សា ។

ការបង្ហាញត្រួសៗពីការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា

ការអភិវឌ្ឍន៍ និងគោលនយោបាយខាងទេសចរណ៍

វិស័យទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា បានផ្លាស់ប្ដូរពីភាពអកម្មស្ងប់ស្ងាត់ មានតួនាទីតិចតួចក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស តាមលំនាំនាចុងទសវត្សរ៍១៩៨០-ដើមទសវត្សរ៍១៩៩០ ទៅជាប្រភពកំនើនដ៏ខ្លាំងក្លាមួយនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ។ ចំនួនភ្ញៀវទេសចរបរទេស បានកើនយ៉ាងខ្លាំងនៅអំឡុងឆ្នាំ១៩៩៥-២០០៦ តាមអត្រាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ២០,៤% ពីចំនួន ០,២៩លាននាក់ នៅឆ្នាំ១៩៩៥ ដល់ ១,៧០លាននាក់ នៅឆ្នាំ២០០៦ ។ កន្លែងបំរើការ និងសេវាកម្មទេសចរណ៍ ដែលមានសណ្ឋាគារ ផ្ទះសំណាក់ ទីភ្នាក់ងារទេសចរណ៍ និងភោជនីយដ្ឋាន ក៏រីកដុះដាលយ៉ាងរហ័សដែរ (តារាង ១) ។ ការរីកលូតលាស់វិស័យនេះផុសចេញពី: (១) ការទទួលបានសន្តិភាព និងស្ថិរភាព ចាប់តាំងពីដើមទសវត្សរ៍១៩៩០ (២) មានកន្លែងទាក់ទាញទេសចរច្រើន (ឧ. ទេសចរណ៍វប្បធម៌ អេកូទេសចរណ៍ និងទេសចរណ៍ធម្មជាតិ) (៣) កំនើនការធ្វើដំណើរជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ និងក្នុងស្រុក និង (៤) គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋាភិបាលដែលផ្ដោតជាសំខាន់លើការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ ដូចជាគោលនយោបាយបើកចំហជើងមេឃ ទិដ្ឋាការផ្ដល់ឱ្យនៅពេលភ្ញៀវមកដល់ និងការលើកលែងទិដ្ឋាការចំពោះជនកម្ពុជាដែលរស់នៅបរទេស ។

គោលនយោបាយទេសចរណ៍ នៅដើមទសវត្សរ៍១៩៩០ សំដៅជាសំខាន់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរឱ្យបានកាន់តែច្រើន ដោយផ្ដោតលើការអភិវឌ្ឍន៍ ផលិតផលទេសចរណ៍ ការកែលំអនិងជួយសំរួលការចូលមកនិងធ្វើដំណើរក្នុង ប្រទេស ការអភិវឌ្ឍន៍ទីផ្សារអន្តរជាតិ និងការពង្រឹងការងារអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សនៃរដ្ឋបាលទេសចរណ៍របស់រដ្ឋ ។ ដោយសារវិស័យទេសចរណ៍បានរីកចំរើនយ៉ាងលឿន ហើយការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្របានក្លាយជាគោលដៅចំបងនៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាល ដូច្នេះយុទ្ធសាស្ត្រទេសចរណ៍បច្ចុប្បន្ន មិនត្រឹមតែផ្ដោតលើការជំរុញកំនើនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងកែលំអ ឱ្យផលចំណេញទេសចរណ៍អាចបែងចែកទៅដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងអ្នកក្រីក្របានកាន់តែប្រសើរថែមទៀត ។ ក្នុងបរិបទ នេះ ផែនការទេសចរណ៍បច្ចុប្បន្ន ត្រូវឈរលើគោលការណ៍ដែលថាការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ត្រូវជួយរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងធានាឱ្យចំណូលវិស័យទេសចរណ៍មានការបែងចែកប្រកបដោយសមធម៌ ទៅតាមបែបបទមួយមានផែនការល្អ និងការគ្រប់គ្រងល្អ ។

តារាង១ : ភ្ញៀវទេសចរណ៍ និងសេវាកម្មទេសចរណ៍ ឆ្នាំ១៩៩៨-២០០៦

	1998		2001		2006	
	សរុប	*សៀមរាប*	*សរុប*	*សៀមរាប*	*សរុប*	*សៀមរាប*
ភ្ញៀវទេសចរបរទេស (ពាន់នាក់)	290	-	605	264	1700	856
សណ្ឋាគារ	216	24	247	47	351	91
ផ្ទះសំណាក់	147	23	370	112	742	171
ភ្នាក់ងារទេសចរណ៍	137	-	226	88	382	163
មគ្គុទ្ទេសទេសចរណ៍	369	280	727	603	2712	1978

ប្រភព: សៀវភៅស្ថិតិឆ្នាំ២០០៥ របស់វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ និងរបាយការណ៍ស្ថិតិទេសចរណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងទេសចរណ៍

* ទូត សុខផល្លី ជាអ្នកស្រាវជ្រាវ និង ហ៊ីង វុត្ថា ជាប្រធានស្រាវជ្រាវផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្មនៅ CDRI-វបសអ ។

ទេសចរណ៍ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

ដោយមានកំនើនយ៉ាងទៀងទាត់ វិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជាមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជួយជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ។ ចំនែកនៃវិស័យទេសចរណ៍នៅក្នុង ផសស គិតជាតំលៃបន្ថែមដុល (Gross Value Added: GVA) បានកើនឡើងយ៉ាងលឿននៅឆ្នាំ១៩៩៣-២០០៤ ដោយមានកំណើនមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ២៨% ។ តំលៃបន្ថែមដុលខាងទេសចរណ៍គិតតាមថ្លៃថេរឆ្នាំ២០០០ គឺ ២.០២២,៤៩ពាន់លានរៀល (៥០៣,៦១លានដុល្លារ) រឺ ១១,២% នៃ ផសស នៅឆ្នាំ២០០៤ ធៀបនឹង ១៧៧,១៣ពាន់លានរៀល (៦៤,៤៨លានដុល្លារ) រឺ ២,១% នៃ ផសស នៅឆ្នាំ១៩៩៣ ហើយចំណាយបាន់ស្នានរបស់ភ្ញៀវទេសចរ គឺ ៧៤៤,៥១លានដុល្លារ នៅឆ្នាំ២០០៤ ។ ដោយវិស័យ ទេសចរណ៍រំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើង ដូច្នេះវាមានសារៈសំខាន់កាន់តែខ្លាំង សំរាប់ជួយទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជា ។

ទោះបីវិស័យទេសចរណ៍ជាក្បាលម៉ាស៊ីននៃកំណើនក្តី ប៉ុន្តែផលប៉ះពាល់របស់វាទៅលើសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ គឺនៅមាន កំរិត ។ លោក Ballard (២០០៥) បានរកឃើញថា ផលចំនេញពីវិស័យ ទេសចរណ៍ មិនបានបែងចែកស្មើភាពល្អទេ ហើយប្រជាជនទទួលផលប្រយោជន៍ពីការងារក្នុងវិស័យសាងសង់ សេវាកម្ម និងសិប្បកម្ម បានច្រើនជាងពីវិស័យកសិកម្ម ។ វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (EIC 2005) ក្នុងឯកសារធនាគារពិភពលោក (២០០៦) បានរកឃើញថា ការងារភាគច្រើនដែលប្រជាជនមូលដ្ឋានរកបាន គឺការងារសាងសង់គ្មានជំនាញ រឺឯការងារជាប់លាប់ជាងនេះនៅក្នុងវិស័យផ្សេងៗទៀត គឺមានមិនសូវច្រើនទេ ។

តារាង ២: តំលៃបន្ថែមដុលនៃវិស័យទេសចរណ៍ និងចំណាយរបស់ទេសចរ

	1994	1998	2001	2004[3]
តំលៃបន្ថែមដុលនៃវិស័យទេសចរណ៍ (លានដុល្លារ)	87.69	106.1	340.6	503.6
ចំណាយរបស់ភ្ញៀវទេសចរណ៍ (លានដុល្លារ)	88.19	121.04	427.5	744.5
ចំណែកនៃតំលៃបន្ថែមដុលក្នុង ផសស	2.4%	3.5%	9.0%	11.2%

ប្រភព : សៀវភៅស្ថិតិប្រចាំឆ្នាំ២០០៥ របស់វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ

ផលប៉ះពាល់ទេសចរណ៍លើប្រជាមូលដ្ឋាន នៅជុំវិញក្រុងសៀមរាប

លទ្ធផលរកឃើញចុះក្នុងផ្នែកនេះ ផ្អែកលើអង្កេតលើ ៥០៦គ្រួសារ និងការពិភាក្សារបស់ ១០ក្រុមពិភាក្សាស្នូល (focus group discussion: FGDs) ដែលបានធ្វើឡើងនៅ ៨ភូមិ ក្នុងខេត្តសៀមរាបគឺ តាចេក ស្រះស្រង់ខាងជើង ទឹកថ្លា សណ្តាន់ ព្រះដាក់ តាត្រៃ លលៃ និងគោកត្រាច ។ ការសិក្សានេះពិនិត្យពីផលប៉ះពាល់នៃវិស័យទេសចរណ៍ទៅលើប្រជាជនមូលដ្ឋានក្នុងបញ្ហា *ការងារ ប្រាក់ចំណូល ទីផ្សារដីធ្លី និងសុខមាលភាពទូទៅ* ។ ការវិភាគផ្តោតលើវិសាលភាព និងកំរិតនៃផលប៉ះពាល់ទៅលើស្រទាប់សង្គមខុសៗគ្នា (ចាត់ថ្នាក់ជា *ក្រ* និង *មិនក្រ*[៤]) និងសហគមន៍ប្រភេទផ្សេងៗ ដោយផ្អែកលើចំងាយទៅកាន់ក្រុងសៀមរាប រឺតំបន់ប្រាសាទ (ចាត់ថ្នាក់ជា *នៅជិត* និង *នៅឆ្ងាយ*[៥]) ។

ផលប៉ះពាល់ផ្នែកឱកាសការងារ

នៅក្នុងគំរូតាងនេះ វិស័យទេសចរណ៍ បានបង្កើតការងារថ្មីមួយចំនួនដោយបំបែរការងារពីកសិកម្ម ទៅខាងឧស្សាហកម្មនិងសេវាកម្ម នៅជុំវិញទីរួមខេត្តសៀមរាប ប៉ុន្តែក្នុងកំរិតមួយតូចនៅឡើយ ។ ជាងមួយភាគបីនៃអ្នករកចំណូលនៅក្នុងគ្រួសារបានធ្វើអង្កេត មានការងារពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យទេសចរណ៍ ដូចជា ការងារសាងសង់ បុគ្គលិកសណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន ការីទេសចរណ៍កំសាន្ត ជំនួញតូចតាច ដឹកជញ្ជូន ផលិតកម្មនិងទីផ្សារសិប្បកម្ម/វត្ថុអនុស្សាវរីយ៍ ឆ្មាំប្រាសាទ រឺបុគ្គលិកគ្រប់គ្រងតំបន់ទេសចរណ៍ និងការងារកសិកម្មមួយចំនួនសំរាប់ទីផ្សារទេសចរណ៍ ។ សហគមន៍នៅជិតមានសមាមាត្រអ្នកធ្វើការក្នុងទេសចរណ៍ ច្រើនជាងសហគមន៍នៅឆ្ងាយ ហើយអ្នកក្រមានការពាក់ព័ន្ធច្រើនជាងអ្នកមិនក្រ ។ ប៉ុន្តែការងារភាគច្រើនដែលអ្នកក្រនិងសហគមន៍នៅឆ្ងាយទទួលបាន គឺជាការងារមានប្រាក់កំរៃតិច ដូចជា កម្មករសំណង់គ្មានជំនាញ ឆ្មាំប្រាសាទ អ្នកបោសសំអាត និងអ្នកលក់ដូរតូចតាច ។

តារាង ៣: រចនាសម្ព័នការងារតាមចំណាត់ថ្នាក់ទេសចរណ៍ ២០០២-២០០៦

សកម្មភាព	ទេសចរណ៍		មិនមែនទេសចរណ៍	
ឆ្នាំ	**2002**	**2006**	**2002**	**2006**
ប្រភេទសហគមន៍	គិតជាភាគរយ			
ជិត	43	47	57	53
ឆ្ងាយ	20	26	80	74
ចំណាត់ថ្នាក់សុខមាលភាព	គិតជាភាគរយ			
អ្នកក្រ	32	39	68	61
អ្នកមិនក្រ	30	34	70	66
សរុប	**31**	**36**	**69**	**64**

ប្រភព: អង្កេតរបស់CDRI -វិបសអ លើ ៥០៦គ្រួសារ ក្នុងខេត្តសៀមរាប នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦

នៅចន្លោះឆ្នាំ ២០០២ និង ២០០៦ រចនាសម្ព័ន្ធការងារជាទូទៅពុំមានផ្លាស់ប្តូរអ្វីច្រើនទេ ។ នៅឆ្នាំ២០០៦ អ្នករកប្រាក់ចំណូលនៅមូលដ្ឋាន ៤៥% ធ្វើការក្នុងវិស័យកសិកម្ម ដោយធ្លាក់ចុះពី ៤៩% នៅឆ្នាំ២០០២ ហើយមាន ១៨% និង ៣៧% ធ្វើការក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្ម ដោយកើនពី ១៦% និង ៣៥% នៅឆ្នាំ២០០២ ។ មានហេតុផលសំខាន់ពីរនៃការប្រែប្រួលកំរិតទាបនេះ ។ ទីមួយ ការសិក្សាទើបបានធ្វើនាពេលថ្មីៗ ដូច្នេះ ការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើនក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធការងារប្រហែលបានកើតមានរួចទៅហើយ នៅពេលធ្វើអង្កេត ។ ទីពីរ ការងារថ្មីភាគច្រើនដែលកើតចេញពីវិស័យទេសចរណ៍ គឺពួកជនចំណាកស្រុកមកពីតំបន់ផ្សេងទៀតប្រមូលយកអស់ ។ ឧទាហរណ៍ ការងារដូចជា អ្នករត់ម៉ូតូឌុប និងអ្នករត់យានទុកទុក គឺធ្វើឡើងដោយអ្នកមកពីក្រៅមូលដ្ឋាន ភាគច្រើនមកពីខេត្តកំពង់ចាម ខេត្តកណ្តាល ខេត្តបាត់ដំបង និងខេត្តព្រៃវែង ។

ផលប៉ះពាល់ផ្នែកចំណូល

វិស័យទេសចរណ៍ ជាប្រភពរកចិញ្ចឹមជីវិតដ៏សំខាន់មួយរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន ។ យោងតាមអង្កេត ចំណូលជាមធ្យមពីវិស័យទេសចរណ៍ តំណាងឱ្យប្រហែល ៤៧% នៃចំណូលគ្រួសារសរុបនៅឆ្នាំ២០០៦ ដែលជាកំរិតមួយដ៏ខ្ពស់[៦] ។ សហគមន៍នៅជិត ទទួលផលពីវិស័យទេសចរណ៍បានច្រើនជាងសហគមន៍នៅឆ្ងាយ ទាំងចំណូលសុទ្ធបានពីវិស័យទេសចរណ៍ និងចំណូល

តារាង ៤: ចំណូលគ្រួសារ និងសូចនាករវិស័យទេសចរណ៍

	ចំណូលគិតជាមធ្យម/គ្រួសារ	ចំណូលទេសចរណ៍មធ្យម/គ្រួសារ	ចំនែកនៃចំណូលទេសចរណ៍
ប្រភេទសហគមន៍	*គិតជា ម៉ឺនរៀល*		*គិតជាភាគរយ*
នៅជិត	830.1	334.2	49
នៅឆ្ងាយ	393.2	161.7	45
ក្រុមសុខមាលភាព			
ក្រ	316.6	154.3	49
មិនក្រ	813.6	310.4	45
សរុប	**600**	**243.3**	**47**

ប្រភព : អង្កេតរបស់CDRI -វិបសអ ទៅលើ ៥០៦គ្រួសារ ក្នុងខេត្តសៀមរាប នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦

វិស័យទេសចរណ៍គិតភាគរយនៃចំណូលសរុប ។ ខណៈដែលអ្នកក្រច្រើនមានការពឹងផ្អែកលើវិស័យទេសចរណ៍ខ្លាំងជាងអ្នកមិនក្រ ចំណូលសុទ្ធពីវិស័យទេសចរណ៍របស់ពួកគេ វាទាបជាខ្លាំងធៀបនឹងចំណូលរបស់អ្នកមិនក្រ ។

វិស័យទេសចរណ៍ក៏ជាកត្តាមួយសំខាន់ណាស់ដែរ សំរាប់បង្កើនចំណូលសរុបរបស់គ្រួសារ ។ ប្រជាជននៅក្នុងអង្កេតយល់ឃើញថា គ្រួសារប្រហែល ៥០% មានកំណើនក៏រិតប្រាក់ចំណូលនៅអំឡុងឆ្នាំ២០០២-២០០៦ ។ ប្រហែល ៥០%នៃមូលហេតុនៃកំនើនដែលបានលើកឡើងជាប់ទាក់ទិននឹងវិស័យទេសចរណ៍ ដូចជា កំណើនចំនួនអ្នករកចំណូលក្នុងគ្រួសារ

តារាង ៥ : ការទិញលក់ដី

	ការលក់ដី		ការទិញដី	
	គ្រួសារ (%)	ផ្ទៃដីមធ្យម/គ្រួសារ (m^2)	គ្រួសារ (%)	ផ្ទៃដីមធ្យម/គ្រួសារ (m^2)
ក្រក្រី	21.7	4389.6	8.3	10438.9
មិនក្រីក្រ	31.3	5636.1	18.1	11505.1
សរុប	**27.1**	**5208.5**	**13.9**	**11230.9**

ប្រភព: អង្កេតរបស់CDRI -វិបសអ លើ ៥០៦គ្រួសារ ក្នុងខេត្តសៀមរាប នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦

ដែលមានការងារធ្វើក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ កំណើនផលិតកម្មកសិកម្មសំរាប់ទីផ្សារទេសចរណ៍ កំណើនការងារថ្មីខាងទេសចរណ៍ និងកំណើនថ្លៃដីធ្លី ។ គួរកត់សំគាល់ជាសំខាន់ថា គ្រួសារ ២៦% បានរាយការណ៍ពីការធ្លាក់ចុះចំនូលនៅអំឡុងឆ្នាំ២០០២-២០០៦ ប៉ុន្តែគេបានលើកឡើងពីកត្តាខាងសង្គមកិច្ចមិនមែនទេសចរណ៍ទេ ដូចជា ជំងឺ បំណុល និងវិបត្តិគ្រួសារជាដើម ។

ផលប៉ះពាល់ផ្នែកដីធ្លី

វិស័យទេសចរណ៍ មានផលប៉ះពាល់គួរកត់សំគាល់ទៅលើថ្លៃដីធ្លី នៅក្នុងនិងជុំវិញក្រុងសៀមរាប ដូចអាចមើលឃើញតាមកំនើនចំនួននៃការទិញលក់ដីជាពិសេសតាំងពីចុងទសវត្សរ៍ ១៩៩០ ដែលធ្វើឱ្យដីធ្លីឡើងថ្លៃយ៉ាងគំហុក ។អង្កេតបង្ហាញថា គ្រួសារប្រហែល ២៧% បានលក់ដីរបស់ខ្លួនមួយភាគ រីឯ គ្រួសារប្រហែល ២៧% បានទិញដីបន្ថែមខ្លះ ។ ហេតុផលចំបងនៃការលក់ដី មានដូចជា ការសង់ផ្ទះថ្មី តំរូវការចំណាយនិងប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ ការវិនិយោគលើទ្រព្យសកម្មនិងជំនួញមានផលិតភាពជាង និងការធ្វើកសិកម្មមិនបានផល ។

ការលក់ដី អាចមានឥទ្ធិពលទាំងវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន លើប្រជាជនមូលដ្ឋាន ទៅតាមការប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលទទួលបានពីការលក់ដី ។ បើសិនប្រាក់នោះបានយកទៅប្រើឱ្យមានផលិតភាព ដូចជា ទិញទ្រព្យសកម្មបំរើផលិតកម្ម រឺធ្វើដើមទុនដើម្បីជំរុញសកម្មភាពជំនួញ រឺធ្វើវិនិយោគលើការអប់រំកុមារ ដូចនេះការលក់ដីអាចជួយលើកស្ទួយសុខមាលគ្រួសារ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការលក់ដី ជាពិសេសដីស្រែ អាចនាំឱ្យខាតបង់ ដោយសារគ្រួសារត្រូវបាត់បង់ប្រភពរកចិញ្ចឹមជីវិត ជាពិសេស បើសិនគ្មានការងារអ្វីផ្សេងធ្វើ ។ តាមមតិរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន ការលក់ដី គឺជារឿងល្អណាស់ ហើយវាមានផលប៉ះពាល់វិជ្ជមានចំពោះប្រជាជនមូលដ្ឋាន និងសហគមន៍ ។ នៅកន្លែងមានទីផ្សារដីធ្លីសកម្ម ដូចជានៅភូមិតាចេកជាដើម ប្រជាជនមានការរីកចំរើនគុណភាពផ្ទះសំបែង និងកំណើនចំនួនម៉ូតូ ។ អ្នកលក់ដីមួយចំនួនបានទិញដីធំជាងមុននៅតំបន់ផ្សេងទៀតឆ្ងាយពីភូមិសំរាប់ធ្វើកសិកម្ម ហើយក្លាយជាអ្នកធូរធារជាងមុន ។ ប៉ុន្តែអ្នកក្រច្រើនតែប្រើប្រាស់ប្រាក់ទាំងអស់បានពីការលក់ដី សំរាប់ដោះស្រាយចំណាយលើការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ ដូចជា កែលំអផ្ទះសំបែង ទិញទ្រព្យសកម្មមិនបំរើការផលិត រឺចំណាយរៀបការកូនចៅ ។ ពួកគេឈប់ធ្វើកសិកម្ម ហើយទៅពឹងផ្អែកលើការលក់ពលកម្មប្រចាំថ្ងៃ និង

ប្រអប់ ១: ក្រុមគ្រួសារមួយ មានជីវភាពកាន់តែលំបាក ក្រោយពីការលក់ដីកសិកម្ម

គ្រួសារក្រមួយនៅភូមិតាចេក មាន កូនប្រុស ៣នាក់ (អាយុ ២៣ ២១ និង ១៧ឆ្នាំ) និងកូនស្រីម្នាក់អាយុ ១៤ឆ្នាំ ។ កូនប្រុសច្បងបានរៀបការ ហើយបានទៅរស់នៅក្រៅភូមិ ។ កូនប្រុសច្បងបន្ទាប់ បានចាកចេញពីភូមិទៅភ្នំពេញ ហើយពុំមានដំណឹងទេ ។ ឪពុកម្តាយមានការអប់រំតិចណាស់ ហើយបច្ចុប្បន្នមានតែកូនស្រីម្នាក់នោះទេដែលនៅរៀន ។

មុនឆ្នាំ២០០២ គ្រួសារនេះ ធ្វើស្រែពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ ហើយបានផលស្រូវលើសពីតំរូវការបរិភោគក្នុងគ្រួសារ ប៉ុន្តែមិនច្រើនដល់អាចសន្សំប្រាក់បានទេ ។ នៅឆ្នាំ២០០២ កូនប្រុសច្បងបានរៀបការ ហើយគឺជាពេលដែលគ្រួសារនេះបានប្រែប្រួលជោគវាសនា ។ ដើម្បីបង់ថ្លៃបណ្តាការសំរាប់មង្គលការកូនប្រុស ឪពុកម្តាយបានលក់ដីកសិកម្មទាំងអស់ (ប្រហែលកន្លះហិកតា) បានប្រហែល ៨០០ដុល្លារ ។ បុរសជាប្តីក៏ឈប់ធ្វើកសិកម្ម ហើយទៅធ្វើការងារសំណង់ប្រចាំថ្ងៃ ។ ដោយសារគាត់មានសុខភាពមិនសូវល្អ គាត់ធ្វើការបានតែ ២០ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ក្នុងមួយខែ ហើយរកចំណូលបាន ៨០០០រៀល/ថ្ងៃ ។ ក្រោយមក កូនប្រុសពៅបានតាមឪពុកទៅធ្វើការងារសំណង់ ដោយរកបាន ៧០០០រៀល/ថ្ងៃ ។ ពេលខ្លះពួកគាត់ខ្ចីប្រាក់គេ ដើម្បីដោះស្រាយការចំណាយប្រចាំថ្ងៃ និងការព្យាបាលជំងឺ ។

ប្រភព: ការចុះសិក្សាដល់កន្លែងតាមបែបគុណភាពរបស់ CDRI -វិបសអ នៅខេត្តសៀមរាប ខែឧសភា-កក្កដា ឆ្នាំ២០០៦

ការងារមិនទៀងទាត់ដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ ។

ផលប៉ះពាល់ផ្នែកសុខមាលភាព

ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ បានរួមចំណែកដល់ការកែលំអសុខមាលភាពប្រជាជនមូលដ្ឋាន ។ ប្រហែលពាក់កណ្ដាលនៃគ្រួសារសរុបបានរាយការណ៍តាមការយល់ឃើញផ្ទាល់ថា សុខមាលភាពរបស់ខ្លួនបានប្រសើរឡើង ធៀបនឹង ៥ឆ្នាំមុន ។ ការប្រសើរឡើងនេះ នាំឱ្យភាគរយគ្រួសារក្រីក្រធ្លាក់ចុះយ៉ាងច្រើននៅឆ្នាំ២០០៦ ធៀបនឹងឆ្នាំ២០០២ ។ នៅឆ្នាំ២០០៦ គ្រួសារ ៣៨% បានទទួលស្គាល់ខ្លួនឯងថាជាគ្រួសារក្រីក្រ ធៀបនឹង ៥៥% នៅឆ្នាំ២០០២ ។ ចំពោះគ្រួសារក្នុងសហគមន៍ក្រីក្រដែលរាយការណ៍ពីភាពល្អប្រសើរនៃសុខមាលភាពរបស់ខ្លួន នៅក្នុងសហគមន៍ដែលនៅឆ្ងាយ គឺមានចំនួនភាគរយច្រើនជាងនៅសហគមន៍នៅជិត ។ កត្តាដែលនាំឱ្យមានហេតុការណ៍បែបនេះ គឺនៅឆ្នាំគោល (២០០២) សហគមន៍នៅឆ្ងាយមានប្រជាជនភាគច្រើនជាអ្នកក្រដែលមានប្រាក់ចំណូលទាបជាមូលដ្ឋាន ។ ដូច្នេះកំណើននៃចំណូលទោះបីក្នុងកំរិតតិចតួចក្ដី ក៏នាំឱ្យមានចំណាប់អារម្មណ៍ថាសុខមាលភាពបានប្រសើរឡើងយ៉ាងច្រើនដែរ ។ សំរាប់គ្រប់គ្រួសារ ភាពប្រសើរឡើងនៃសុខមាលភាព វាផុសចេញជាសំខាន់ពីកត្តាទេសចរណ៍ ដូចជាកំណើនប្រាក់ចំណូលភាគច្រើនបានមកពីវិស័យទេសចរណ៍ ផ្ទះស្នាក់នៅល្អជាងមុន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកាន់តែប្រសើរ និងថ្លៃ/តំលៃដីកាន់តែខ្ពស់ ។

គ្រួសារដែលរាយការណ៍ពីការធ្លាក់ចុះជីវភាព ក៏មានមួយចំនួនដែរ ។

រូបភាព ១: សុខមាលភាពបានរាយការណ៍ផ្ទាល់ខ្លួន ឆ្នាំ២០០២ និង ២០០៦

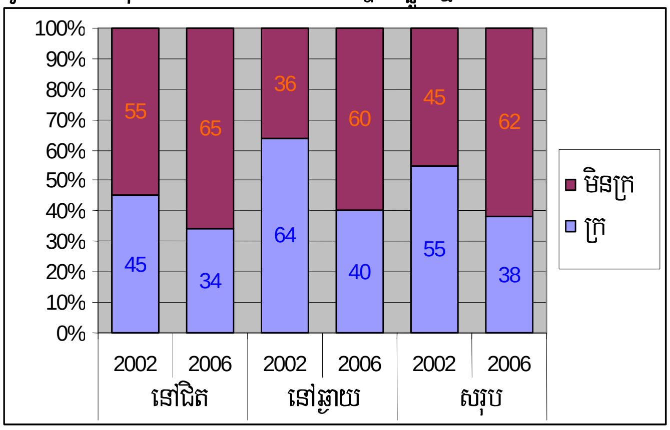

ប្រភព : អង្កេតរបស់CDRI -វិបសអ លើ ៥០៦គ្រួសារនៅខេត្តសៀមរាប នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៦

យោងតាមអង្កេតគ្រួសារ មាន ២២% បានរាយការណ៍ថា សុខមាលភាពរបស់ពួកគេបានធ្លាក់ចុះ ជាពិសេសក្នុងចំណោមអ្នកក្រ ។ រឿងនេះបណ្ដាលជាសំខាន់ពីកត្តាគ្រួសារ និងកត្តាសង្គម ដូចជា ការធ្លាក់ចុះចំណូលដោយសារការថយចុះចំនួនអ្នករកប្រាក់ចំណូល ជំងឺនិងវិបត្តិក្នុងគ្រួសារ កំនើនចំនួនសមាជិកគ្រួសារក្នុងបន្ទុក និងការឡើងថ្លៃទំនិញ ។ គ្រួសារទាំងនេះភាគច្រើន ស្ថិតក្នុងក្រុមរាយការណ៍ពីការធ្លាក់ចុះចំណូល ។

សន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

កំនើនវិស័យទេសចរណ៍នៅខេត្តសៀមរាប មានផលប៉ះពាល់សេដ្ឋកិច្ចវិជ្ជមានទៅលើសហគមន៍មូលដ្ឋាន តាមរយៈការបង្កើតការងារ កំនើនប្រាក់ចំណូល និងការលើកកំពស់ជីវភាព ។ ប៉ុន្ដែផលចំណេញពីវិស័យទេសចរណ៍ មិនបានបែងចែកស្មើភាពល្អទេក្នុងចំណោមក្រុមផ្សេងៗ ហើយវាមានភាពលំអៀងទៅខាងក្រុមអ្នកមិនក្រ ។ ជារឿយៗ អ្នកក្រតែងជួបប្រទះឧបសគ្គជាច្រើនក្នុងការទាញយកផលចំណេញឱ្យបានកាន់តែច្រើនពីវិស័យទេសចរណ៍ ដូចជា កង្វះខាតការអប់រំ ជំនាញ មូលធន វិបណ្ណាញសង្គម ព្រមទាំងមានរចនាសម្ព័ន្ធគ្រួសារទន់ខ្សោយ ។ ជាលទ្ធផល អ្នកក្រទទួលផលចំណេញមិនបានច្រើនដូចការរំពឹងទុកទេ ហើយការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍នៅខេត្តសៀមរាប ហាក់ដូចមិនទាន់អំណោយផលគ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នកក្រនៅឡើយ ។

តាមការរកឃើញដូចខាងលើ គោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រខាងទេសចរណ៍ ត្រូវផ្ដោតមិនត្រឹមតែលើការជំរុញកំណើនទេសចរណ៍ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្ដែលើការបង្កើនផលចំណេញដល់អ្នកក្រផងដែរ ។ ដើម្បីបង្វែរផលចំណេញពីវិស័យទេសចរណ៍ឱ្យបានកាន់តែច្រើន ទៅកាន់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងអ្នកក្រ មានការផ្ដល់អនុសាសន៍ ដូចតទៅ:

(១) ការបង្កើនប្រភេទទេសចរណ៍ទាក់ទាញភ្ញៀវ កន្លែងគោលដៅ និងសកម្មភាពទេសចរណ៍

ការបង្កើនប្រភេទទេសចរណ៍ និងកន្លែងគោលដៅទេសចរណ៍នៅតាមសហគមន៍ជនបទ: កំណើនចំនួននៃទីកន្លែងគោលដៅទេសចរណ៍ អាចបង្កើនឱកាសឱ្យសហគមន៍មូលដ្ឋាន រួមទាំងអ្នកក្រផង បានចូលពាក់ព័ន្ធក្នុងសកម្មភាពទេសចរណ៍ និងបង្កើនការបែងចែកប្រាក់ចំនូលទៅដល់ពួកគេ ។ ភូមិព្រះដាក់ គឺជាឧទាហរណ៍ដ៏ល្អមួយនៃវិធីសាស្ត្រទេសចរណ៍បែបនេះ ដោយគេនាំអ្នកទេសចរទៅទស្សនាកន្លែងផលិតស្ករត្នោត នៅពេលធ្វើដំណើរទៅកាន់ប្រាសាទបន្ទាយស្រី ។ វត្តមានភ្ញៀវទេសចរបាននាំអោយមានអាជីវកម្មលក់វត្ថុអនុស្សាវរីយ៍ និងអាជីវកម្មតូចតាចផ្សេងទៀតកកើតឡើងនៅតាមបណ្ដោយផ្លូវ ហើយកំរិតជីវភាពក៏បានប្រសើរឡើង ។

(២) ការបែងចែកសាជាថ្មីនៃផលចំណេញវិស័យទេសចរណ៍ដល់អ្នកក្រ

វិធានការមួយទៀត ជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដែលអាចផ្ដល់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់គ្រាន់ដល់រដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ដើម្បីអនុវត្តការបែងចែកផលចំណេញឡើងវិញ ទៅអោយអ្នកក្រ ។ គោលនយោបាយពន្ធដារដ៏សមស្របនិងមានប្រសិទ្ធភាព អាចជាឧបករណ៍ដ៏ខ្លាំងក្លាសំរាប់បង្កើតនិងបង្កើនចំណូលពីវិស័យទេសចរណ៍ ។ ចំណូលមួយផ្នែកអាចយកទៅប្រើប្រាស់ដើម្បីរក្សាការពារទ្រព្យសកម្ម និងបរិស្ថានទេសចរណ៍ ហើយមួយផ្នែកទៀត អាចយកទៅប្រើប្រាស់ដើម្បីអនុវត្តវិធានការសំខាន់ៗមួយចំនួននៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។ វិធានការទាំងនោះចាំបាច់ណាស់សំរាប់ជួយអ្នកក្រឱ្យចូលរួមបានកាន់តែខ្លាំងនៅក្នុង ដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យទេសចរណ៍ ។ វិធានការមានជាអាទិ៍ ការអប់រំនិងការបណ្ដុះបណ្ដាលជំនាញដល់អ្នកក្រ ការថែទាំសុខភាព ទឹកស្អាត សេវាប្រសើរជាងមុនសំរាប់អ្នកក្រ ការកែលំអលទ្ធភាពឱ្យអ្នកក្របានចូលពាក់ព័ន្ធនឹងទីផ្សារទេសចរណ៍ ។ ឧទាហរណ៍ ថ្លៃចូលទស្សនាក្នុងឧទ្យានអង្គរមួយចំនែកធំថែមទៀត អាចយកទៅប្រើសំរាប់ផ្ដល់ថវិកាដល់គំរោងនានាដែលមានលក្ខណៈអំណោយផលដល់អ្នកក្រ ។

ការអនុវត្តន៍ជាក់ស្ដែងនៃវិធានការទាំងអស់ខាងលើ តំរូវអោយអង្គការទេសចរណ៍ ជាពិសេសក្រសួងទេសចរណ៍ និងមន្ទីរទេសចរណ៍ខេត្ត មានធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់ មានសិទ្ធិអំណាចនិងការទទួលខុសត្រូវជាក់លាក់ក្នុងការធ្វើផែនការនិងសេចក្ដីសំរេចចិត្ត និងមានឱកាសសំរាប់ការបង្កើតចំណូលពីវិស័យទេសចរណ៍ ។ ម្យ៉ាងទៀតក៏ត្រូវមានភាពជាដៃគូដ៏ជិតស្និទ្ធ និងការគាំទ្រជាបន្ដបន្ទាប់ពីសហគមន៍អ្នកផ្ដល់ជំនួយ អង្គការ មិនមែនរដ្ឋាភិប

។ល វិស័យឯកជន ដើម្បីជំរុញកំណើនវិស័យទេសចរណ៍ និងពង្រឹងការបែងចែកផលចំណេញប្រកបដោយសមធម៌ទៅឱ្យអ្នកក្រ ។

កំណត់សំគាល់

១. ការប៉ាន់ស្មានរបស់ ក្រុមប្រឹក្សាទេសចរណ៍និងធ្វើដំណើរលើពិភពលោក ឆ្នាំ២០០៧ (World Travel & Tourism Council)
២. សៀវភៅស្ថិតិប្រចាំឆ្នាំ២០០៥ របស់វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ
៣. ការគណនាតំលៃបន្ថែមដុលពីវិស័យទេសចរណ៍នៅឆ្នាំ២០០៤ គឺជាទិន្នន័យថ្មីបំផុតដែលអាចរកបាន ។
៤. ស្រទាប់សង្គមទាំងនេះ ត្រូវបានកំណត់ដោយ ក្រុមពិភាក្សាស្នូល (FGDs) ដែលជាទូទៅផ្អែកលើទំហំដី ប្រភេទផ្ទះ ការកាន់កាប់ទ្រព្យសកម្មធំៗ និងប្រភេទការងារ ។ ឧទាហរណ៍ "អ្នកក្រ" ត្រូវបានពិពណ៌នាជា គ្រួសារដែលគ្មាន រឺមានដីកសិកម្មតិចតួច និងខ្វះទ្រព្យសកម្មសំរាប់ធ្វើកសិកម្ម ហើយផលិតស្រូវមិនបានគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ការបរិភោគក្នុងគ្រួសារទេ ។ អ្នកក្រ ក៏សំដៅដល់អ្នកមានមុខរបរផ្ដល់ប្រាក់ចំណូលទាប ដូចជា អ្នកស៊ីឈ្នួលធ្វើស្រែ កម្មករសំណង់គ្មានជំនាញ អ្នកបោសសំអាត អ្នកយាមនៅតាមប្រាសាទ និងសណ្ឋាគារ អ្នកលក់ដូរតូចតាច និងអ្នករើសអេតចាយ ។
៥. សហគមន៍នៅជិត សំដៅដល់ សហគមន៍ដែលស្ថិតនៅចំងាយជាមធ្យម ៨គីឡូម៉ែត្រ ពីក្រុងសៀមរាប រឺតំបន់ប្រាសាទ រីឯសហគមន៍នៅឆ្ងាយ

តពីទំព័រ ៣ **បញ្ហាប្រឈមនៃ...**

អនុវត្តន៍ជាក់ស្ដែង នៅក្នុងការងារស្រោចស្រព វិធីសាស្ត្រនេះបង្កបញ្ហាមួយចំនួន ដោយសារទឹកជាធនធានធម្មជាតិ សេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាលដ៏ស្មុគស្មាញ ហើយប្រជាជនកម្ពុជាពុំមានទំលាប់បង់ថ្លៃប្រើទឹកទេ ។

ដើម្បីបង្កើនឆន្ទៈបង់ថ្លៃប្រើទឹក មានកត្តាបីត្រូវពិចារណាៈ (១) ថ្លៃទឹកត្រូវកំនត់តាំងពីដំបូងឱ្យមានលក្ខណៈប្រាកដនិយម សមស្របតាមតំបន់មុខសញ្ញា ហើយត្រូវបង្កើនជាបណ្ដើរៗឱ្យដល់កំរិតនៃថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការ និងការថែទាំជួសជុល (២) សំខាន់ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឱ្យកសិករបានយល់ដឹងពីចំណងទាក់ទងរវាងថ្លៃប្រើទឹក និងប្រតិបត្តិការនិងការថែទាំជួសជុល និង (៣) គួរធ្វើការវិភាគចំណាយនិងផលចំណេញយ៉ាងសាមញ្ញ ដើម្បីជួយកសិករអោយមើលឃើញនូវផលចំណេញសមរម្យមួយ ។ម្យ៉ាងទៀត ត្រូវបង្កើនផលិតភាពផលដំណាំ ដោយផ្ដល់សេវាគាំទ្រមួយចំនួន ដូចជា ឥណទាន ការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្ម បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និងលទ្ធភាពទទួលបានធាតុចូលកសិកម្ម ផ្ដល់ដោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងវិស័យឯកជន ។

បញ្ហាទាក់ទងនឹងដែនរងទឹកភ្លៀង

ពាក្យ *ទីជំរាល* សំដៅដល់ " ផ្ទៃដីមួយកន្លែងដែលមានទឹកហូរចុះតាមជំរាលតាមរយៈបណ្ដាញផ្លូវទឹកនានា ទាំងនៅក្រោមដី និងលើផ្ទៃដី ។ ជាទូទៅផ្លូវទឹកទាំងនេះវាមកជួបគ្នាបង្កើតជា អូរ និងស្ទឹង ដែលរីកកាន់តែធំឡើងនៅពេលទឹកហូរចុះកាន់តែបានឆ្ងាយ ហើយទីបំផុតទៅដល់មាត់ពាម និងសមុទ្រ ។ ទីជំរាលអាចធំនិងតូច ។ អូរ ស្ទឹង រឺទន្លេនីមួយៗ តែងមានទីជំរាលផ្ទាល់មួយ និងទីជំរាលតូចៗច្រើនដែលតភ្ជាប់គ្នាបង្កើតជា ទីជំរាលធំៗ" ។ ផលប៉ះពាល់នៃសកម្មភាពផ្សេងៗក្នុងដែនរងទឹកភ្លៀង ទៅលើលំហូរទឹកស្ទឹង និងគុណភាពទឹក គឺជាចំណុចដ៏សំខាន់សំរាប់ការស្រាវជ្រាវ ។ ការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ឯទៀត (ដូចជា អាជីវកម្មយករ៉ែ) នៅតំបន់ខាងលើខ្សែទឹក វាបង្កបញ្ហាទាំងនៅខាងលើខ្សែទឹក និងខាងក្រោមខ្សែទឹក ។ បញ្ហាដែលអាចកើតមាននិងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ គឺការហូរច្រោះដី ការដុះដីល្បប់ ផលវិបាកខាងអេកូឡូស៊ីនៃការផ្លាស់ប្ដូររបបទឹកហូរ ផលប៉ះពាល់ទៅលើការនេសាទនិងជលវប្បកម្ម ។ល។ ការសិក្សាស៊ីជំរៅលើដែនរងទឹកភ្លៀងនឹងផ្ដល់ព័ត៌មាន និងទិន្នន័យដ៏ចាំបាច់សំរាប់វិភាគពីចំណាយនិងផលចំណេញនៃគំរោងអភិវឌ្ឍន៍នាពេលអនាគត ។

ការប្រើប្រាស់ដីនិងទឹក មានផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ទៅលើលំហូរទឹក ការដុះដីល្បប់ និងសារធាតុបំប៉ន ដែលរួមចំណែកដល់បំរែបំរួលប្រព័ន្ធជលផលនៅតំបន់ខាងក្រោមខ្សែទឹក ។ ការគ្រប់គ្រងទីជំរាល មិនមែនធ្វើត្រឹមតែលើកត្តារូបវន្តនានាប៉ុណ្ណោះទេ ពីព្រោះកន្លងមកគេឃើញថា ការដាក់អនុវត្តនូវវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម បរិស្ថាន និងសេដ្ឋកិច្ច គឺមានសារៈសំខាន់បំផុត ។ ដើម្បីលើកកំពស់ការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយចីរភាព គេត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាគ្រប់គ្រងទឹកដ៏ស្មុគស្មាញមួយចំនួន ក្នុងចំណោមប្រជាជនស្ថិតក្នុងស្រទាប់សង្គមខុសៗគ្នា និងមានតំលៃសីលធម៌ខុសៗគ្នា និងត្រូវទាញយកបទពិសោធន៍ពីខាងក្រៅ ។ ដំណើរការសំរេចចិត្ត មិនត្រូវគិតគូរតែពីបញ្ហារូបវ័ន្ត និងអេកូឡូស៊ីប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែត្រូវពិចារណាផងដែរពីផលប្រយោជន៍ខាង សេដ្ឋកិច្ច-សង្គមកិច្ច និងបន្ទុកចំណាយលើសកម្មភាពជាជំរើសផ្សេងៗទៀត ដែរគេអាចអនុវត្តបាន ។

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន

ភាពស្មុគស្មាញនៃការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ប្រែប្រួលខុសគ្នាទៅតាមទំហំប្រព័ន្ធ ។ ប្រព័ន្ធធំៗ មានផលប៉ះពាល់ធំជាង ទាំងលើចំនួនផ្ទៃដីស្រោចស្រព និងចំនួនគ្រួសារអ្នកទទួលផល ប៉ុន្តែវាទាមទារទុនវិនិយោគច្រើន និងសមត្ថភាពខាងអភិបាលកិច្ចខ្ពស់ ។ អភិបាលកិច្ចទឹកសំរាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់ខ្នាត វាផ្សារភ្ជាប់នឹងការរចនារៀបចំខាងបច្ចេកទេស ការរៀបចំនិងសមត្ថភាពខាងស្ថាប័នក្នុងកិច្ចដំណើរការ និងថែទាំប្រព័ន្ធ ។ ប្រព័ន្ធដែលរចនារៀបចំបានល្អ នាំឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹក ដែលជួយបង្កើនផលិតកម្មកសិកម្ម និងការចូលរួមពីប្រជាជន ។ ការរៀបចំស្ថាប័នសមស្របល្អ គួរតំណាងអោយសហគមន៍ផ្សេងៗទាំងអស់ដែលប្រើប្រាស់ធនធានទឹករួមគ្នា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រើប្រាស់ទឹកហួសកំរិត ទាំងនៅក្នុង និងឆ្លងកាត់ព្រំដែនសហគមន៍ ។ កិច្ចដំណើរការ និងការថែទាំប្រព័ន្ធ វាអាស្រ័យលើ សមត្ថភាពបំពេញមុខងាររបស់អង្គការចាត់តាំងតាមបែបវិមជ្ឈការ ហើយសមាជិកនៃអង្គការនេះគួរតែជ្រើសតាំងឡើងតាមការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ មានផលប្រយោជន៍រួមគ្នា និងធ្វើការដោយឯករាជ្យគ្មានការជ្រៀតជ្រែកខាងនយោបាយ ។

នៅប្រទេសកម្ពុជា ការគ្រប់គ្រងទីជំរាលជាគោលគំនិតថ្មីមួយ ហើយសព្វថ្ងៃមានបទពិសោធន៍តិចនៅឡើយ ពាក់ព័ន្ធនឹងទំរង់នៃការគ្រប់គ្រងចំរុះបញ្ចូលគ្នានេះ ដែលបង្កឱ្យមានការលំបាកជាច្រើននៅពេលគេយកគំនិតផ្ដួចផ្ដើមនេះទៅអនុវត្ត និងរៀបចំជាផែនការ ។ ដូច្នេះ គេពិតជាត្រូវការចងក្រងជាឯកសារនូវបទពិសោធន៍ និងមេរៀនដែលរៀនសូត្របាន ព្រមទាំងកសាង